

ПРАВОВА ПРИРОДА ЛІЗИНГУ

При розгляді правової природи лізингу основним є питання термінології лізингу та його законодавчого закріплення. Лізинг є складним, багатовимірним та багатогранним явищем, має економічний зміст та правову форму, що спричинило розбіжності, і як наслідок – проблеми єдиного визначення поняття «лізинг», підходу до розуміння його сутності.

В Україні лізинг, як одна з прогресивних форм забезпечення товаровиробників засобами виробництва, є порівняно новим видом договору. Досі, на наш погляд, відсутнє належне правове забезпечення цих відносин, з урахуванням специфіки сфери його застосування. До того ж, досвід застосування лізингу досить незначний.

Правове регулювання лізингу в Україні є далеким від досконалості. Окремі його норми часто заперечують одна одну. На це впливає неоднозначне трактування економічної та правової сутності лізингу. Як правило, у вітчизняних законодавчих актах (Цивільний, Господарський та Податковий кодекси України, Закон України «Про банки і банківську діяльність») проводиться ототожнення лізингу з орендою, кредитом [1, с. 355-356]. Основні відмінності, за якими відмежовують цей договір від інших видів орендних договорів, вбачаються в можливій наявності третьої сторони договору – постачальника майна, що надається в лізинг, та специфічному характері предмету договору, яким можуть бути лише основні фонди виробничого призначення [5, с. 297].

Стаття 806 ЦК України визначила договір лізингу як різновид договору на передачу майна у користування, а ст. 292 ГК України – як господарську діяльність, що спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні за договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне користування другій стороні (лізингоодержувачу) на визначений строк майна, що належить лізингодавцю або набувається ним у власність (господарське відання) за дорученням чи погодженням лізингоодержувача у відповідного постачальника (продавця) майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів. Закон України «Про фінансовий лізинг» визначив загальні правові та економічні засади лише фінансового лізингу і залишив поза увагою інші його види. Так, згідно його ст. 1 фінансовий

лізинг — це вид цивільно-правових відносин, що виникають із договору фінансового лізингу. Очевидно дві конструкції лізингу: договірна та операційна. І це при тому, що ці правові відносини оформлюються договором. Не дарма лізинг визначено як особливу форму оренди, пов'язану з передачею в користування машин, обладнання, інших матеріальних засобів і майна. Вона надає можливість підприємцям розширювати і модернізувати виробництво, не витрачаючи грошових коштів для інвестицій у власний основний капітал, а сплачуючи лише лізингові платежі [4, с. 362].

Напроти цього, лізинг також визначають як сукупність певних процедур між суб'єктами лізингової діяльності, за якими лізингоотримувач отримує у користування актив від лізингоотримувача на визначений строк за встановлену плату [3, с. 185-186]. Таке визначення ігнорує правову підставу цих відносин – договір, системність і обумовленість застосування лізингу. У будь-якому разі в основі цих відносин лежить договір. Тож є сенс навести таке визначення лізингу Європейської федерації національних асоціацій із лізингу обладнання (Євролізинг): «Лізинг – це договір оренди заводу, промислових товарів, обладнання, нерухомості для використання їх у виробничих цілях, тоді як товари купуються орендодавцем, і він зберігає за собою право власності» [2, с. 183-184].

Отже, лізинг стає складною триєдиною торгово-фінансово-кредитною операцією у формі договору з передачі у користування оренди машин і обладнання, як різновид інвестицій і активізації збуту, який засновано на збереженні права власності на товари за орендодавцем.

Література

1. Галецька Т. І. Особливості правового регулювання лізингових відносин в Україні / Т. І. Галецька // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка . – 2010. – № 14 – С. 354-358.
2. Івасів Б. С. Міжнародні розрахунки: підручник / Б. С. Івасів. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 223 с.
3. Недеря Л. В., Павличук С. В. Багатоаспектний підхід до визначення сутності поняття «лізинг» / Л. В. Недеря, С. В. Павличук // Молодий вчений. – 2014. – № 6 (09). – С. 184-187.
4. Панченко М. І. Цивільне право України: Навч. посіб. – 2-ге вид. / М. І. Панченко – К.: Знання, 2006. – 583 с.
5. Цивільне право України: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. Г. Б. Яновицької, В. О. Кучера. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 468 с.